

Vassdragene er Vannområde Leira-Nitelvas sitt informasjonsskriv, og du sitter nå med utgave nummer fire. Det har skjedd mye i vannområdet og kommunene det siste halve året, og her vil du få ett lite innblikk i noe av det som har skjedd. Nettsidene til vannområdet blir fortløpende oppdatert, så ta en titt på elveliv.no. Vi ønsker alle en riktig god sommer!

Foto: Vannområde Leira-Nitelva

Nedleggelse av Slattum renseanlegg

Siste uka i mai ble den nye pumpestasjonen på Slattum tatt i bruk, og gamle Slattum renseanlegg ble samtidig lagt ned.

Slattum renseanlegg er det eldste renseanlegget i Nittedal og har ikke kunnet overholde internasjonale krav til rensing av avløp. Det er derfor svært gledelig, ikke minst for Nitelva, at renseanlegget nå er nedlagt og at avløpet fremover vil bli rensert på det moderne renseanlegget til Nedre Romerike avløpsselskap i Lillestrøm.

For mer informasjon se Nittedal kommunes [nettsider](#).

Temakvelder om edelkreps

I mai 2019 ble det avholdt to temakvelder om edelkreps, en kveld i Nittedal 7. mai og en i Ullensaker 28. mai.

Fokuset på temakveldene var selvfølgelig edelkreps, og Terje Wivestad fra Fylkesmannen i Oslo og Viken holdt innlegg om edelkrepsens biologi og hvordan det står til med den i Norge, mens Pål Sindre Svae fra Utmarksavdelingen i Akershus og Østfold fortalte om prosjektene som har vært i Nitelva og Leira de siste årene.

Foredragene finnes her: [Temakveld](#) (foreløpig kun foredragene til Svae).

Foto: Liv Dervo

Foto: Hilde Birkeland

Strandrydderdag

Flere steder i vannområdet har kommuner eller organisasjoner arrangert strandrydderdag.

Lunner kommune arrangerte sammen med frivillige strandrydderdag 4. mai rundt Harestuvatnet, og Skedsmo kommune arrangerte strandrydder dag sammen med frivillige 8. mai.

På bildet sees det som ble samlet sammen på et par timer på Nebbursvollen i Skedsmo.

Rapport om kunstgressbaner

Vannområdet har kartlagt alle kunstgressbanene innenfor vannområdets grenser.

Kartleggingen har vist at det er et gjennomgående problem med gummigranulat på avveie i alle de 10 kommunene som har blitt undersøkt. Spesielt ille er det ved baner som har vinterdrift. Noen tiltak for å hindre gummigranulatflukt er satt igang på enkelte baner, men generelt er det få gjennomførte tiltak. Gummigranulat av gamle bildekk er i seg selv et potensielt problem for vannmiljø, og i tillegg lekker det ut miljøgifter som kan være skadelig for livet i vann.

Rapporten kan lese i sin helhet her: [Rapport om kunstgressbaner](#)

Faktaark om kunstgressbaner

I juli 2019 var vannområdets rapport om kunstgressbaner og gummigranulat på avveie ferdig. Det var derfor naturlig at vannområdets 4. faktaark skulle omhandle dette temaet.

Rapporten er omfattende, og det har derfor blitt laget et par faktaark som oppsummerer kort innholdet i rapporten. I faktaarkene vil du finne informasjon om kunstgressbanene som drenerer til de to vassdragene, hvorfor granulat er et problem for vannmiljø, hvorfor det benyttes gummigranulat og ikke minst hva du, kommunen og idrettslagene kan gjøre.

Faktaarkene kan du lese her: [Faktaark nr. 4 Leira](#), [Faktaark nr. 4 Nitelva](#)

Nannestad kommune

► Kartlegging av raviner i Nannestad kommune i 2018

Oppdragene: 0185598 Dokumentnr.: RAPP-001 Versjon: 003 Dato: 2019-03-19

Kartlegging av raviner i Sørums og Nannestad

Raviner er mindre daler med bratte sider som er dannet ved elveerosjon. Naturtypen ravinedal er i Norge en rødlistet naturtype og har i dag status som sårbar.

Både Sørums og Nannestad har nå fullført kartlegging av ravinene som de har i kommunen. Totalt er det 126 ravinelokaliteter i Sørums og 49 i Nannestad. Totalt har 41 av disse fått A-verdi svært viktige, 87 B-verdi viktige, og 47 C-verdi lokalt viktige.

Du kan lese mer, samt rapportene her: [Sørums](#), [Nannestad](#)

FISK SOM KVALITETSELEMENT

I KLASSIFISERING AV ØKOLOGISK TILSTAND PÅ ROMERIKSÅSENE

Et samarbeidsprosjekt mellom Vannområde Leira-Nitelva og NJFF-Akershus

Rapport om fiskevandring på Romeriksåsene

I 2017 startet et prosjekt med å kartlegge fiskevandringshindre på Romeriksåsene og se på økologisk tilstand basert på fisk.

Totalt har 17 lokaliteter og 20 potensielle vandringshindre blitt vurdert med hensyn til fisketetthet, fragmenteringsgrad og barriereeffekt. Totalt 13 objekter viste seg å være vandringshindre for fisk, og trenger utbedring. Ytterligere tre lokaliteter vil bli undersøkt i løpet av 2019.

Rapporten kan du lese her: [Fisk som kvalitetselement](#)

Høye verdier i Nitelva

For å følge opp de høye nivåene av sink, krom og bakterier som ble målt i Nitelva i oktober har Skedsmo kommune gjennomført en ny prøverunde i mars 2019.

Resultatene fra den prøverunden viser relativt lave verdier av metaller i tilstandsklasse 2- god tilstand. Generelt er verdiene mye lavere enn i i oktober, og de høyeste verdiene av metaller er påvist ved prøvetakingsstasjonen som ligger lengst nedstrøms i vassdraget. Bakterieverdiene var relativt høye i mars, men langt under nivået i oktober. Kommunen vil også fremover ta prøver.

Rapporten kan du lese her: [Oppfølging av høye verdier i Nitelva](#)

Skedsmo kommune

► **Vannprøvetaking i Nitelva**
Analyseresultater mars 2019

Oppdragsnr: 6192340 Dokumentnr: 6192340-M1 Versjon: 003 Dato: 2019-05-08

Foto: Vannområde Leira-Nitelva

KLD på befaring i vannområdet

I forbindelse med en to dagers studietur i Gjerdrum ønsket Klima- og miljødepartementets naturforvaltningsavdeling en befaring i vannområdet 22. mai.

Befaringen startet på Raumergården i Gjerdrum, og første stopp var Hellen bru. På vei dit fikk de en innføring i landbrukets utfordringer og tiltak. Ved Hellen bru ble det fortalt om nedleggelse av renseanlegg og opprydding i spredt avløp før det ble en tur ned til Gjermåa. Videre gikk turen til Nittedal med omvisning på Rotnes renseanlegg og guidet tur langs Nitelva ved Rotnes kraftverk. Siste stopp var Elvetangen i Nittedal hvor de fikk høre om prosjektet utredning av biotopforbedrende tiltak og vannområdets arbeid opp mot rødlistearter og fremmede arter.

Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019-2026

Vedtatt av Kommunestyret 26. mars 2019

Kommunedelplan for naturmangfold

Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad ble vedtatt i Kommunestyret 26. mars 2019.

Kommunedelplanen for naturmangfold skal være et retningsgivende styringsverktøy for kommunen i arbeidet med å ivareta naturmangfoldet. Planen skal gi en helhetlig oversikt over verdifulle naturområder og arter i kommunen, og utarbeidelse av plan og temakart skal gjøre naturinformasjonen mer tilgjengelig. Dette er ment å styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen.

Du kan lese hele kommunedelplanen her: [Kommunedelplan](#)

Faktaark om vannforekomster

Vannområdets økologigruppe har startet med å lage faktaark om de ulike vannforekomstene i vannområdet.

Først ut er faktaarket om vannforekomsten Gjermåa nedre, som altså er de nedre delene av elva Gjermåa inkludert sidebekker. På faktaarket kan du finne litt fakta om vannforekomsten, informasjon om biologisk mangfold og friluftsliv. Du vil også få en liten innføring i hvilke utfordringer vannforekomsten har og hva det jobbes med for å oppnå god vannkvalitet. I førsteomgang er det valgt ut en vannforekomst i hver kommune, og faktaark for disse vannforekomstene vil bli tilgjengelig fortløpende utover høsten 2019. Faktaarkene finner du her: [Faktaark](#)

Gjermåa nedre

Faktaark for vannforekomst 002-602-R

Gjermåa er en middels stor elv som strekker seg fra Romerikseten i vest og renner ut i Latta i øst ved Tangen/Hoksborg. Nedre delen av Gjermåa er 28 km lang og graver i hovedsak gjennom ravnemarker eller planlagt jordbrukslandskap. Elven har meandrerende partier med naturlige kantoener. Vangbekken og Kullarabekken er to store sidebekker til Gjermåa. I hovedspelet er det et fløte fosefall som tidligere ble benyttet til å drive samlul og ornamangegrav. Ved Sverstad, Hellen og Kvenstad har det vært kverver. I dag er nedre Gjermåa et viktig innslag i kulturlandskapet, og for bevaring av det biologiske mangfoldet samt benyttet til jordvanning, rekreasjon og som resipient for private avløpsnett.

Kommuner	Gjerdum, Sarum
Elvelengde	28,6 km
Høyde (moh)	103-150
Leirepåkviket	Ja
Dyreliv	17 ulike fiskearter, edelkreps
Fremmede arter	mark, flere planter

Biologisk mangfold

Gjermåa er en viktig åre for biologisk mangfold i et ellers fragmentert landskap. Gjermåa er klassifisert som naturtypen *viktige bekkeløp* med verdi viktig (B). Det er gjort funn av den rødlistede øyestikkern tang-elvsnestikker (*Oxycaraomphus fuscipans*).

Utredning av biotopforbedrende tiltak

Vannområdet har søkt om og mottatt midler fra Miljødirektoratet til å utrede hvilke biotopforbedrende tiltak som er aktuelle for en kanalisert strekning av Nitelva.

Elvestrekningen som går forbi Hakadal ungdomsskole har etter krigen blitt flyttet og kanalisert slik at forholdene der i dag ikke er optimale. NIVA har fått oppdraget og skal i tillegg til å foreslå aktuelle tiltak også kartlegge arter som fisk, edelkreps og elvemusling, og vurdere økologisk tilstand på strekningen basert på fisk og hydromorfologi.

Du kan lese mer om prosjektet her: [Utredning av biotopforbedrende tiltak](#).

Foto: Eli T. Eggum

NVE tillater damnedleggelser

I 2018 søkte Nedre Romerike Vannverk (NRV) Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) om konsesjon til neddemming av ni dammer innenfor vannområdet.

Etter at det ble gjennomført en høringsrunde i 2018 har NVE nå vedtatt å godkjenne nedleggelse av alle dammene. NRV får enkelte føringer som de må følge ved en nedleggelse, blant annet må edelkreps kartlegges og søppel som kommer frem etter at vannstanden har blitt redusert må ryddes bort.

Du kan lese NVEs vurderinger, inkludert innkomne høringsinnspill på NVEs nettsider: [Konsesjonssaker](#)

Problemkartlegging kraftverk

Vannområdet setter i gang et prosjekt for å undersøke hvilken påvirkning de tre kraftverkene i Nitelva har på den økologiske tilstanden og dyrelivet i elva.

I Nitelva er det tre kraftverk, og i perioder tørrelegges elva ett stykke nedstrøms kraftverkene. I tillegg er flere av bekkene som renner ut i Nitelva i dette området påvirket av regulering av dammer i Nordmarka. Vannområdet setter derfor i gang et omfattende prosjekt for å starte en kartlegging av hvilke effekter dette har på Nitelva.

Prosjektet er finansiert med egenkapital og midler fra Miljødirektoratet. Du kan lese mer om prosjektet her: [Problemkartlegging kraftverk](#)

Foto: Vannområdet

Vassdragsovervåking

Norconsult hadde oppdraget med å gjennomføre tiltaksrettet overvåking i utvalgte vannlokaliteter i vannområdet i løpet av 2018.

Klassifiseringen i rapporten er basert på tilstanden for fosfor og nitrogen, og prinsippet om at det verste styrer. I 2018 oppnådde seks vannlokaliteter miljømålet på god eller svært god tilstand, mens 19 lokaliteter havnet i moderat eller dårligere tilstand. Det har i tillegg blitt gjennomført trendanalyser for nitrogen og fosfor. Trendanalysene viser at en stasjon har økende konsentrasjon av nitrogen, mens tre og fem lokaliteter har fallende nivåer av henholdsvis nitrogen og fosfor.

Hele rapporten kan leses her: [Overvåking 2018](#)

Vannuttak fra Fjerdingbyputten

NVE tillater oppdemming av og vannuttak fra Fjerdingbyputten i Rælingen kommune.

Rælingen kommune har fått tillatelse til å lage en demning og regulere Fjerdingbyputten med 3 meter mellom kote 239 og 242 for å få nok snøproduksjon i Marikollen idrettspark. Det er planlagt å ta ut maksimalt 358 l/s med en varighet på 2 døgn og gjennomsnittlig 143 l/s med en varighet på 5 døgn for å snølegge alpinbakken, hoppanlegget og skiløypa.

Søknaden og NVEs vurdering kan du lese på NVE sine sider: [NVE](#)

Kartlegging av vasspest 2019

Sommeren/høsten 2019 vil det bli kartlagt vasspest i Lunner kommune.

Vasspest er en fremmed art som er uønsket i Norske elver og innsjøer. I Lunner har denne arten etablert seg i flere vann. Disse vannene har som mål å oppnå god økologisk tilstand innen 2021, men dette er vanskelig om det er en massebestand av vasspest i innsjøen. Da det er lenge siden sist undersøkelse har NIVA fått i oppdrag å kartlegge vasspest og vurdere økologisk tilstand i innsjøene.

Mer informasjon om prosjektet vil komme på [elveliv.no](#) til høsten.

Foto: Helge B. Pedersen

Tilstandsvurdering av kroksjøer

Før jul 2018 mottok vannområdet midler fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus til å gjennomføre tilstandsvurdering av kroksjøene Stilla og Brauterstilla/Ringstilla i Skedsmo kommune.

Vannområdet har valgt å inkludere den tredje kroksjøen, Tomtestilla, i denne undersøkelsen. Disse kroksjøene er egne vannforekomster og det er kun Stilla vi i dag har en del informasjon om. Det er derfor et stort behov for mer kunnskap. NIVA har fått oppdraget med tilstandsvurdering, og de vil gjennomføre en rekke undersøkelser i løpet av høsten 2019.

Mer informasjon om prosjektet vil komme på [elveliv.no](#) til høsten.

Vannprøvetaking helikopter

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) skal ta prøver av Tretjernet i Asakmarka i Skedsmo kommune med helikopter i perioden 15. september til 1. desember 2019.

På oppdrag fra Miljødirektoratet skal NIVA ta prøver av 1000 innsjøer i Norge for å holde oppdatert oversikt over miljøtilstanden i norske innsjøer. Tilsvarende undersøkelser har blitt gjennomført i 1986 og i 1995.

Edelkrepskartlegging 2019

Vannområdet fortsetter å kartlegge vasspest i 2019. Denne gangen blir det ett todelt prosjekt, og Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold har fått oppdraget.

Første del av prosjektet vil være en oppfølging av undersøkelsene som ble gjennomført i 2018. Del to av prosjektet vil være kartlegging av edelkreps i Lørenskog og Rælingen, der blant annet flere vann i Østmarka skal bli undersøkt. Disse vannene ble undersøkt sist i 1995, så det er viktig å finne ut hvordan bestanden av edelkreps er der i dag.

Du kan lese mer om prosjektet her: [Edelkrepskartlegging 2019](#)

Foto: Liv Dervo

Vannområde Leira-Nitelva
Sekretariatet, c/o Skedsmo kommune - Postboks 313, 2001 Lillestrøm
Tlf. direkte 66 93 83 06 / 47 61 69 61
post@elveliv - elveliv.no - facebook.com/vannomradeLeiraNitelva

**Hvis du ønsker å motta "Vassdragene" på epost, send en mail til daglig leder:
lingust@skedsmo.kommune.no**